

אייר התשע"ה

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

מחנה ישראל במדבר כמרכבה לשכינה

לפרשת במדבר (על פי שיעורים של הרב יונתן גרוסמן והרב יהודה עמיטל זצ"ל)

1. במדבר ב' ב':
"איש על מחנהו ואיש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל..."
2. שמות-רבה ט"ו, ז':
"אין דגלים אלא צבאות"
3. במדבר ב' ל"ד:
"ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן חנו לדגליהם וכן נסעו, איש למשפחתו על בית אבתיו".
4. הושע ב', כ':
"וְכַרְתִּי לָהֶם בְּיַום הַהוּא עִם חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעִם עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרַמְשׁ הָאֲדָמָה וְקִשְׁתׁ וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֲשַׁבֵּר מִן הָאָרֶץ וְהַשְּׂכָבִתִּים לִבְטַח"
5. בבא בתרא ט' ע"ב:
"אמר ר' יצחק: כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות... והמפייסו בדברים מתברך באחת עשרה ברכות" כלומר, למרות החשיבות הרבה שבעזרה
6. שמות ב' ב':
"סביב לאהל מועד יחנו"
7. רשב"ם א', ב':
"לפי שמעתה צריכים ללכת לארץ ישראל, ובני עשרים ראויים לצאת בצבא המלחמה"
8. ראב"ע ב', ב':
"וקדמונינו אמרו, שהיה בדגל ראובן צורת אדם, מכח דרש דודאים; ובדגל יהודה צורת אריה, כי בו המשילו יעקב; ובדגל אפרים צורת שור, מטעם 'בכור שור'; ובדגל דן צורת נשר, עד שידמו לכרובים שראה יחזקאל הנביא"
9. יחזקאל א' י':
"ודמות פניהם פני אדם (כציור דגלו של ראובן),
ופני אריה אל הימין לארבעתם (כציור דגלו של יהודה),
ופני שור מהשמאול לארבעתן (כציור דגלו של אפרים),
ופני נשר לארבעתן (כציור דגלו של דן)".
10. יחזקאל א' ד':
"וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון, ענן גדול ואש מתלקחת"
11. שמות מ' ל"ח:
"כי ענן ה' על המשכן יומם, ואש תהיה לילה בו, לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם"
12. יחזקאל א' יב':
"ואיש אל עבר פניו ילכו, אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, לא יסבו בלכתן"
13. במדבר ב', יז':
"כאשר יחנו כן יסעו, איש על ידו לדגליהם"
14. יחזקאל א', כד':
"ואשמע את קול כנפיהם... כקול מחנה"
15. נוסח הקדושה:
"נעריצך ונקדישך כנועם שיח סוד שרפי קודש".
16. ישעיהו ו', ג':
"קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו"
17. תהילים קמ"ו, י':
"ימלוך ה' לעולם, א-לוקיך ציון לדור ודור"
18. מדרש במדבר רבה, פרשה ב', ג':
בשעה שהקב"ה ירד על הר סיני, ירדו איתו מאתיים עשרים אלף מלאכים. כשראה העם שהמלאכים מסודרים "דגלים-דגלים", נתאווה אף הוא לדגלים, והקב"ה הסכים למלא את שאלתם
19. במדבר רבה פרשה ב סימן ד':
"שובי שובי השולמית: הידבקו לנו, בואו אצלנו, ואנו עושים אתכם שלטונים הגמונים דוכסין... וישראל אומר: מה תחזו בשולמית? מה גדולה אתם נותנים לנו? שמא כמחולת המחניים, שמא יכולים אתם לעשות לנו כגדולה שעשה הא-להים במדבר, דגל מחנה יהודה, דגל מחנה ראובן, דגל מחנה דן, דגל מחנה אפרים, כלום יכולים אתם לעשות לנו כך?"

20. הרב עמיטל זצ"ל:

עם ישראל הבין היטב את המסר שבדגלים. בני ישראל לא רצו עמדות שליטה וכוח שלא התאימו להם. לעומת זאת, הם שאפו לבצע את התפקידים שלהם, כפי שבאו לידי ביטוי בדגלי המדבר. ...

לכל אדם יש ייעוד בחיים. חלק מן האנשים צריכים ללמד תורה בחייהם, חלק אחר תפקידו לשעשע ולהוסיף פן של הומור לחייהם של אנשים אחרים, אחרים תפקידם להציל חיים, והרשימה עוד ארוכה. אולם בדרך כלל, אנשים לא יודעים מהו ייעודם בחיים, וכיצד עליהם להגשימו. הגאון מווילנא בפירושו על ספר משלי (ט"ז, א) אומר את הכלל הבא: לכל אדם יש הגישה הייחודית לו, משום שאין שני בני אדם שחושבים את אותו הדבר, או שני בני אדם בעלי אופי דומה. בזמן הנביאים היו אנשים הולכים לנביא על מנת לדעת את רצון ה'. הנביא היה אומר לשואל באיזו דרך עליו ללכת, דרך המתאימה לטבעו ולשורש נשמתו. בימינו יש מעין רוח הקודש פנימית ששורה על האדם אשר מורה לו מה יעשה. אומרים על כמה מהאדמו"רים החסידיים שהם היו מסוגלים לומר לכל אדם מהו תפקידו בעולם, אולם ללא עזרה מבחוץ, אנו צריכים למצוא את תפקידנו בחיים בכוחות עצמנו. אדם צריך לעשות את המיטב כדי למצוא את ייעודו האישי, וכדי ללכת בדרכו הוא. לעתים קרובות אנשים מושפעים מלחץ חברתי או משפחתי בבחירת כיוון חייהם, ואינם הולכים בדרך שאותה היו רוצים לבחור לעצמם. אדם צריך ללכת בדרכו האישית לאור המטרה שבחר לעצמו, עליו ליצור את הדגל האישי שלו, ולא לתת לעצמו להיכנע ללחצים חיצוניים.

21. "שם משמואל" פרשת במדבר, שנת תרע"ג:

ענין הדגלים. נראה דכמו בגשמיות הדגל הוא לתועלת, שידעו המתפרדים לחזור ולמצוא את המרכז ולא יסתפחו למחנה האחר; כן הוא ברוחניות, שימשך לבו אחר שורש נשמתו, ובכלל זה שיעשה מה שעבורו בא לזה העולם לתקן. וכן הוא ענין דגלי המלאכים. מחנה מיכאל באהבה, מחנה גבריאל ביראה, והמלאכים שאינם בעלי בחירה מעצמם הם נמשכים כל אחד לכל מה ששייך לו, ואין לו ענין כלל במה ששייך לחברו, ועל כן אין ביניהם לא קנאה ולא תחרות. וכן יהיו ישראל לעתיד כשהיו ברום המעלה כתיב (ישעיה, י"א, יג) "אפרים לא יקנא את יהודה"... כי באשר יהיה כל אחד דבוק בשורש נשמתו, ימשך לבו רק למה ששייך אליו הן ברוחניות הן בגשמיות. וזהו מה שכתוב "וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאותם" (במדבר, א', נב), היינו שיהיה לכל אחד נייחא על מחנהו ועל דגלו.

22. "מי השילוח", פרשת במדבר:

"וידבר אל משה לאמור איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו" (במדבר, ב', כו). איתא במדרש, "מה תחזו בשולמית כמחולת המחנים" (שיר השירים, ז', א), ודרש המדרש כי זה הפסוק קאי על חניות הדגלים. והענין בזה, בחניות הדגלים היו כל אחד ואחד עומד על מקומו הראוי לו בשורשו, והיה מכיר את מקומו. "

23. "מי השילוח", שם:

"שאו את ראש" וכו' "תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן ואתכם יהיו איש אחד למטה" (במדבר, א', ב - ה). ענין נשיאות ראש היה כפי מה דאיתא בגמרא "אין דעתו של זה דומה לשל זה" (ברכות נ"ח ע"ב). כי השם יתברך חלק לכל אחד טובה וחיים בפני עצמו ואין אחד דומה לחבירו. על כן נאמר "שאו את ראש", היינו שתעמדו כל אחד על מקום השייך לו. ועל ידי זה יהיה במקומו מדוגל ומנושא. ועל כן נאמר "אתה ואהרן", כי אהרן הוא נגד חיילין דמשכנא, היינו עבודה; ומשה הוא נגד חיילין דאורייתא. ובשני אלו, היינו תורה ועבודה, נכלל כל החיים של ישראל. "ואתכם יהיו איש איש למטה", לפי שהנשיא היה יודע לכל אחד איזה מקום שייך לו בהשבת, כי באם יחליף מקום אחד אין מצב השבת בשלימות. דרך משל, מי שנוטע פרדס בסדר נאה, ואם יחסיר או יחליף נטיעה אחת ניכר שאין הפרדס בשלימות. וישראל נקראים מטע ה' להתפאר (ישעיה, ס', כא).

24. במדבר כ"ב, מא:

"וירא משם קצה העם"

25. במדבר כ"ג, יג:

"לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם, אפס קצהו תראה וכלו לא תראה"

26. במדבר כ"ד, א-ב:

"וישת אל המדבר פניו: וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שֶׁכֶן לשבטיו"

27. במדבר כ"ד, ה:

"מה טבו אהליך יעקב, משפנתך ישראל"